

PRAVIDLA SAZBY tisíce s mezerami a počet dělení pod sebou

Úvod:

1 Je nezpochybnitelné, že si dnes »každý může dělat, co chce« a že »kdo platí, ten poroučí«. V tomto duchu se také každému může líbit něco jiného...

2 Také rovnou připomínám, že se odvolávám na »oborovou normu«, nadto starou přes 20 let a ještě k tomu na její dodatek. Ale nic dalšího už pak nikdy nebylo.

3 Krom toho, v dnešní době jsou platné pouze České státní normy, které byly nově vydány po roce 1993. Jakákoli »sazečská« norma není považována za tak důležitou, aby získala statut státní normy, takže žádná není. Nejbližší normou tak zůstává ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory nebo psaných strojem (poslední verze z listopadu 2002).

Michal Ptáček
III/2006

OBOROVÁ NORMA	
ON 88 2503 — Změna a) Vydavatelství Úřadu pro normalizaci a měření, Praha	Mín. průmyslu CSR Polygrafický průmysl GŘ, Praha Ministerstvo průmyslu SSR Slovenská polygrafia, trust podnikov, GR Bratislava
	Změna a) — 6/1982 ON 88 2503 ZÁKLADNÍ PRAVIDLA SAZBY
S účinností od 1. 9. 1982 se mění a doplňuje ON 88 2503 Základní pravidla sazby z 28. 6. 1974 takto:	
Čl. 15, řádek 3: místo „v počtu čtverčků nebo půlčetverčků“ uvést: „počtem čtverčků, půlčetverčků nebo počtem bodů“.	
Čl. 16, odst. 2: místo dvou vět „Vyznačování podtržením ... fotosazbou.“ uvést: „Vyznačování podtržením (linkou) používat ve fotosazbě pouze po dohodě s tiskárnou.“;	
odst. 5: za „Podobně je třeba ... ze základního písma.“ připojit: „Při sazbě kurzívy v závorkách, které jsou ze základního písma, je třeba koncovou závorku oddělit tenkým výplňkem,“;	
odst. 7: v závorkách místo „(např. zužování, rozšiřování)“ uvést: „(zužování, rozšiřování a jiné zvýrazňování písmen elektronickými způsoby.“	
Čl. 18, odst. 1: zkrátit včetně příkladů následovně: „18. Dělení slov. Slova se dělí podle pravopisných pravidel a podle estetických zásad. Slovo se nesmí dělit tak, aby na konci řádku zůstalo jedno písmeno. Dělení je nepřipustné v titulcích.“	
odst. 5: místo dvou vět „Končit řádek ... pravý okraj sazby. Končit řádek děleným slovem nemá překročit počet tři a nesmí přesáhnout počet šest.“;	
Čl. 23, str. 10: vypustit celý odstavec „Pomlčka se používá ... — znaménka „plus“ (+).“	

Na druhé straně této změny normy je změna k článku 29, odst. 1:

»Tisíce a miliony se oddělují mezerou v šířce tečky v textu i v tabulkách, stejnou mezerou se oddělují i desetitisíciny atd. U letopočtu se tisíce neoddělují.«

To je zcela jasné, tedy tři tisíce jsou 3 000 (a nikoli 3000, ani 3.000), desetitisícina je 0,000 1 (a nikoli 0,0001, ani 0.0001). Tedy pro toho, kdo chce dělat dobrou českou sazbu. [Jistěže rok objevení Ameriky se píše 1492 bez mezery, číslo domu 1260 též.]

Pro naprostou srozumitelnost zde uvádím znění čl. 8.1 z výše citované – platné – ČSN 01 6910. Tato norma – na rozdíl od bývalé oborové sazečské normy – je platná a lze se na ni s čistým svědomím odvolávat:

Desetinná místa se oddělují od jednotek desetinnou čárkou. Čísla, která mají více než tři místa vlevo nebo vpravo od desetinné čárky, se člení do skupin o třech místech jednou mezerou. Čtyřmístná čísla se rovněž člení mezerou (kromě letopočtů).

17 867,8 m; 1 250 000 obyvatel; 3 000 km;
0,564 8 g zlata

Zde je opora pro to, že lze »oficiálně« a »podle pravidel« dělit až ŠESTKRÁT pod sebou. Tuto změnu si vynutila postupující fotosazba, v jejíž první fázi bylo poněkud komplikované udržovat pravidlo o maximálně trojím dělení pod sebou.

Popravdě řečeno, v úzké novinové nebo časopisecké sazbě by šestnásobné dělení nemuselo nikomu vadit. Jiná věc je dělení v široké knižní sazbě, v akcidenčních tiskovinách atp. Čili kus od kusu, s rozumem a citem. Ale lepší než dogmatické »třikrát a dost« je rozdělit i počtvrté, než mít v řádku nadměrné mezery...